

ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ШКОЛЯРІВ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

У статті розкрито зміст громадянської компетентності, педагогічні умови формування таких її компонентів як суспільний обов'язок, відповідальність, моральна свідомість, повинність, любов та повага до своїх батьків, рідних, близьких людей, про яких у своїх працях писав Василь Олександрович Сухомлинський. Педагог вважав за доцільне розпочинати формувати громадянина з ранніх років його життя і робив акцент на молодший шкільний вік, коли душа дитини сприйнятлива до емоційних впливів. В. О. Сухомлинський у своїх працях виділяє групу правил, що, насамперед, торкаються стосунків між людьми, дає їх роз'яснення та доцільність.

Ключові слова: громадянськість, громадянська компетентність, виховання, молодший шкільний вік.

В статье раскрыта гражданская компетентность, педагогические условия формирования таких ее компонентов как общественная обязанность, ответственность, сознание, любовь и уважение к своим родителям, близким людям о которых в своих трудах писал Василий Александрович Сухомлинский. Педагог считал необходимым формировать гражданина с ранних лет его жизни и делал акцент на младший школьный возраст, когда душа ребенка восприимчива к эмоциональным воздействиям. В. А. Сухомлинский в своих трудах определяет группу правил, касающихся, в первую очередь, отношений между людьми, дает им разъяснение и целесообразность.

Ключевые слова: гражданственность, гражданская компетентность, воспитание, младший школьный возраст.

The maintenance of civil competence, pedagogical conditions of forming of such its components as public duty, responsibility, moral consciousness, duty, love and respect to the parents, relatives which were described by Vasyl Oleksandrovych Sukhomlinskiy have been exposed in the article. A teacher deemed it wise to begin to form a citizen from the early years of his life and did an accent on a mid childhood, when the child's soul is favorable to emotional influences. Vasyl Oleksandrovych selects the group of rules, that, above all things, are connected with relations between people, gives their elucidation and expedience in his works. The special attention is paid to education for the children of love to father, mother, grandfather, grandmother. Considerable

advantage in citizen formation gets one of the first ethics principles, that touches a «duty».

Key words: *citizenship, civil competence, education, mid childhood.*

Сучасні тенденції розвитку України як демократичної правової держави актуалізували проблему громадянського виховання особистості в суспільстві. Перед соціальними інституціями освіти поставлено завдання формувати громадянина, найвищою цінністю якого є любов до Батьківщини та свого народу.

Тому, у процесі національного відродження України особливо гостро постає проблема формування громадянської компетентності особистості, адже історія розвитку людства доводить, що майбутнє кожної держави залежить від того, наскільки вона зможе забезпечити виховання духовно зрілих, соціально-активних громадян.

Доцільно зазначити, що особливості формування громадянської компетентності в дітей молодшого шкільного віку, всебічний розвиток людини та формування її національної самосвідомості є головною метою концепції гуманізації та гуманітаризації системи освіти, проголошеної Державною національною програмою освіти «Україна ХХІ століття» [1].

Громадянська компетентність є однією з ключових компетентностей формування людини-громадянина. Під нею розуміють здатність активно, відповідально й ефективно реалізовувати громадянські права та обов'язки з метою розвитку демократичного громадянського суспільства [2].

Громадянська компетентність, на думку О. І. Пометун – це одна з ключових компетентностей особистості, яка охоплює її здатність до політичного аналізу і судження, здатність і навички пошуку й усвідомлення інформації, використання медіа-засобів і комунікації для участі в публічних дискусіях і процесах прийняття рішень, здатність демократичного прийняття рішень і дії [3].

Громадянська компетентність, як ключова, має міждисциплінарний характер і спрямовується на соціалізацію особистості, набуття громадянських якостей, навичок співжиття і співпраці в суспільстві, дотримання соціальних норм і правил.

Ідею громадянського виховання розглядали Г. В. Гегель, Ж.-Ж. Руссо, Сократ, В. О. Сухомлинський, Томас Мор, К. Д. Ушинський і сучасні педагоги І. Д. Бех, М. М. Боришевський, Т. О. Дем'янюк, О. В. Киричук, В. Л. Поплушний, С. Б. Рябов, О. Я. Савченко, М. Г. Стельмахович, О. В. Сухомлинська, І. Г. Тараненко, К. І. Чорна та інші.

Метою статті є: розкрити педагогічні умови формування основ громадянської компетентності школярів у педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського.

Громадянськість – це насамперед відповідальність, обов'язок та вища сходинка в духовному житті людини, на якій вона віддає себе